

Sygn. akt VIII Gz 43/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Kala

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2017 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **(...) S.C.A, C. (...) (V.), W.**

przeciwko **(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością**

w B.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu zawarte w pkt. II wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 3 stycznia 2017 r., sygn. akt VIII GC 1127/16 upr

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszczy zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417 zł (na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc), na którą złożyły się koszty zastępstwa procesowego pozwanego (2.400 zł), ustalone na podstawie § 2 pkt 4 rozp. Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r., tekst pierwotny: Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) oraz 17 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego.

Powód w zażaleniu zaskarżył w/w postanowienie w całości zarzucając, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 102 kpc, którego skarżący upatruje w niezastosowaniu i nie zwolnieniu powoda od obowiązku poniesienia kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej, w sytuacji, gdy zasada słuszności przemawia za zastosowaniem powyższej regulacji, gdyż obciążanie powoda kosztami procesu na rzecz strony przeciwnej kłóciłoby się z poczuciem sprawiedliwości, z uwagi na okoliczność, że:

a) pozwany w sprzeciwie nie kwestionował istnienia roszczenia, a jedynie podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, przy czym zarzut ten nie został uwzględniony przez Sąd, zarówno przy przyjęciu przepisów prawa polskiego, jak i włoskiego; oznacza to, że roszczenie wynikające z faktury VAT z dnia 29 września 2014r. jest w całości zasadne, wymagalne i nieprzedawnione, zaś z uwagi na brak uregulowania przez pozwanego niespornej należności, powód został narażony na poniesienie kosztów sądowych,

b) powód był subiektywnie przekonany o słuszności, zasadności roszczenia, z którym występuje, w tym o zasadności przyjęcia prawa polskiego w niniejszej

sprawie, ale również zasadności przyjęcia na podstawie art. 358 § 3 k.c. zasady, iż w przypadku pozostawania dłużnika w zwłoce z zapłatą, jest on uprawniony do wyboru waluty, w jakiej ma zostać spełnione świadczenie,

c) w toku całego procesu pełnomocnik pozwanego przedstawiał w zasadzie bierną postawę – nie uczestniczył czynnie w wyznaczonych terminach rozpraw (stawił się wyłącznie na jednym terminie), jego czynności ograniczyły się w zasadzie do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, przy czym nie przedstawił w sprzeciwie od nakazu zapłaty merytorycznych argumentów na poparcie m.in. zarzutu braku wskazania w pozwie należności w walucie polskiej, pozostawiając Sądowi konieczność wywiedzenia całej argumentacji prawnej w tym zakresie, a także podniesione zarzuty w większości okazały się bezzasadne.

W tych okolicznościach skarżący domagał się zmiany pkt 2 wyroku poprzez nieobciążanie strony powodowej kosztami procesu strony pozwanej oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Art. 98 § 1 k.p.c. statuuje zasadę, zgodnie z którą strona przegrywająca obowiązana jest zwrócić koszty procesu na żądanie strony wygrywającej. Natomiast w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami (art. 102 k.p.c.). Z reguły to wynik procesu decyduje zatem o obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi. Obowiązek ów powstaje pomiędzy stronami postępowania, w zależności od tego, która z nich i w jakim stopniu uległa co do swoich roszczeń.

Przytoczony wyżej przepis art. 102 k.p.c. daje możliwość odstąpienia od nałożenia na stronę obowiązku zwrotu kosztów procesu, ustawodawca pozostawił jednak sądowi swobodną ocenę w ustaleniu, czy w konkretnej sprawie zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”. Należy zwrócić uwagę, iż art. 102 k.p.c. nie podlega wykładni rozszerzającej i wyklucza uogólnienie, może być natomiast stosowany w zależności od konkretnego przypadku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1981 r., IV PZ 11/81 LEX nr 8307).

W celu zastosowania art. 102 k.p.c. sąd winien oceniać całokształt okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej) strony. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974, II CZ 223/73 LEX nr 7379).

Podstawę zastosowania art. 102 k.p.c. stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, niesprawiedliwe. Ponadto, o tym czy wystąpił szczególny wypadek uzasadniający odstąpienie od zasądzenia kosztów na rzecz przeciwnika decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 roku, III CZ 10/12 ocena, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem sądu oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy. W związku z tym może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie V CZ 26/12).

W ocenie Sądu Okręgowego, w sprawie nie zachodziły szczególne okoliczności w rozumieniu art. 102 kpc, które przykładowo można wskazać jako: przedmiot postępowania - stosunek prawny, który może zostać ukształtowany

tylko mocą wyroku sądowego, nawet gdyby strony były całkowicie zgodne; niesłuszne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie wywołujące koszty; oddalenie powództwa na podstawie art. 5 kc albo z powodu prekluzji; precedensowy charakter sprawy; rozstrzygnięcie sporu wyłącznie na podstawie dowodu przeprowadzonego przez Sąd z urzędu (por. postanowienie SN z 25 marca 1970 r. II CZ 14/70, OSNCP 1970, nr 11 poz. 211, uchwała SN z 5 sierpnia 1981r. II CZ 98/81, OSNCP 1982, nr 2-3 poz. 36, postanowienie SN z dnia 13 listopada 1973r. II PZ 49/73, Lex Polonica nr 318418 z dnia 27 kwietnia 1971r. I PZ 17/71, OSNCP 1971, nr 12 poz. 222, wyrok SN z dnia 20 grudnia 1979r. II PR 78/79, OSPIKA 1980, nr 11, poz. 196, postanowienie SN z 29 sierpnia 1973r. I PR 188/73, (...) 1973, nr 12, s.413).

Trudno w szczególności uznać, jak zdaje się twierdzić skarżący, aby wypadkiem „szczególnie uzasadnionym” w rozumieniu art. 102 kpc było oddalenie powództwa z innej podstawy niż wskazana przez powoda. Także samo subiektywne przekonanie powoda o zasadności żądania nie może, w ocenie Sądu Okręgowego, w okolicznościach tej konkretnej sprawy usprawiedliwiać sięgnięcia do instytucji uregulowanej w art. 102 kpc. Przy takim założeniu stosowanie tej wyjątkowej regulacji stałoby się, wbrew intencjom ustawodawcy, regułą, a nie wyjątkiem. Założyć bowiem można, że każdy podmiot inicjujący postępowanie sądowe, jest subiektywnie przekonany o zasadności swoich twierdzeń. Jakkolwiek zdarzają się sytuacje, że subiektywne przekonanie strony powodowej jest usprawiedliwione okolicznościami, czasami działaniami samego pozwanego, ale nie w przypadku powoda w sprawie rozpoznawanej. Nie można bowiem tracić z pola widzenia faktu, że powód od początku procesu korzystał z usług profesjonalnego pełnomocnika - adwokata, który sporządził w jego imieniu pozew. A zatem przed wdaniem się w spór powód zasięgnął profesjonalnej porady prawnej, w oparciu o którą miał możliwość oszacowania szans procesowych w zaistniałym stanie faktycznym. Angażując, mimo to, drugą stronę w spór sądowy winien powód liczyć się z koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów.

Natomiast okoliczność, że Sąd Rejonowy nie uwzględnił zarzutu pozwanego dotyczącego przedawnienia roszczenia powoda, pozostaje w sprawie niniejszej bez wpływu na zaskarżone orzeczenie. Powództwo zostało bowiem ostatecznie oddalone, zaś o obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi decyduje z reguły wynik procesu. Z treści uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego wynika, że przyczyną oddalenia powództwa była niedopuszczalność zmiany powództwa (art. 505⁴ § 1 kpc) i obecny kształt zasady walutowości. Powód nie zaskarżył przy tym rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w części, w której powództwo zostało oddalone, a jedynie zawarte w wyroku orzeczenie w zakresie kosztów procesu.

W tej sytuacji, nie sposób, zdaniem Sądu Okręgowego, stwierdzić, aby w sprawie istniały podstawy do nieobciążania powoda kosztami przegranej przez niego postępowania sądowego w całości. Na zasądzoną od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417 zł złożyły się: opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, prawidłowo ustalone w oparciu o § 2 pkt. 4 rozp. Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r.; tekst pierwotny: Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 (2.400 zł).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł o oddaleniu przedmiotowego zażalenia, o czym postanowił na podstawie art. 385 kpc w związku z art. 505¹⁰ § 1 kpc i w związku z art. 397 § 2 kpc jak w sentencji.